

Odgovori na vprašanja v javni razpravi

POLITIKI V STROKOVNEM SVETU

Kaj delajo politiki v strokovnem svetu za čistilno napravo?

● Izvršni svet Skupščine mesta Ljubljane je na 9. seji dne 10. 6. 1986 sprejel sklep o imenovanju projektivnega sveta za centralno čistilno napravo Ljubljane. V projektivni svet so imenovani: mag. Boris Prešeren, dipl. ing., predsednik Mestnega komiteja za komunalno gospodarstvo, promet in zveze s funkcijo predsednika Sveta, prof. mag. Vladimir Braco Mušič, dipl. ing., podpredsednik Skupščine mesta Ljubljane, Nuša Tavčar-Marenk, dipl. ing., članica IS SML, Slavko Matičič, dipl. oec., vodja strokovnih služb komunalne skupnosti ljubljanskih občin, Štefan Horvat, dipl. ing., OVS Ljubljana Sava, Stane Mikuž, dipl. ing., predsednik občinskega komiteja za urbanistične, gradbene zadeve in varstvo okolja Moste-Polje, prof. dr. Mitja Rismal, dipl. ing., FAGG – predstojnik Katedre za zdravstveno hidrotehniko, Milan Mejač, dipl. ing., Kemijski inštitut Boris Kidrič, prof. dr. Tine Koloina, FNT – Katedra za kemijsko inženirstvo, mag. Svetozar Polič, dipl. ing., SEPO – Institut Jožef Stefan, prof. dr. Stanislav Tedeschi, dekan Gradbene fakultete Univerze Zagreb, Tomo Zevnik, direktor TOZD Kanalizacija Ljubljana, vsi kot člani, prof. dr. Jože Kolar, dipl. ing., pomočnik direktorja DO Vodovod – Kanalizacija Ljubljana v funkciji sekretarja. Nekateri od strokovnjakov članov projektivnega sveta po svoji funkciji delajo tudi na odgovornih družbenopolitičnih nalogah.

ZAVEZANCI ZA PLAČILO SAMOPRISPEVKA

Kdo so zavezanci za plačilo samoprispevka?

● V letu 1985 je bilo uveljavljeno prečiščeno besedilo Zakona o samoprispevku (Uradni list SRS, št. 35/85), ki določa, da imajo občani ob enakih pogojih enake obveznosti glede plačevanja samoprispevka.

Zakon določa, da je zavezanec za samoprispevke občan, ki ima na območju, na katerem je uveden samoprispevek, stalno prebivališče. Z zakonom so določene tudi naslednje osnove za določitev samoprispevka v denarju:

- osebni dohodki delavcev in delovnih ljudi, zmanjšani za davke in prispevke iz osebnega dohodka,
- drugi dohodki občanov po Zakonu o davkih občanov, razen dohodkov iz premoženja in premoženjskih pravic ter pokojnine.

Za razpis referendumu o uvedbi samoprispevka se sprejme sklep. Glede na zakonsko določilo osnutek sklepa za uvedbo samoprispevka IV v mestu Ljubljani določa naslednje zavezance in osnove za plačilo samoprispevka:

1. Delavci plačujejo samoprispevek od prejemkov, ki imajo značaj osebnega dohodka in od katerih se plačuje davek iz osebnega dohodka.

Delovni ljudje, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot glavni poklic in so obdavčeni od take dejavnosti po dejanskem dohodku, plačujejo samoprispevek od osnove, od katere se obračunava prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Občani – upokojenci plačujejo samoprispevek od pokojnine. Vsi ti plačujejo samoprispevek tudi od nadomestil osebnih dohodkov – ne ozirajo se na to, če od takih nadomestil plačujejo davek iz osebnega dohodka ali ne.

2. Delovni ljudje, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot glavni poklic in plačujejo davek od take

dejavnosti v pavšalnem letnem znesku, plačujejo samoprispevke od osnove, od katere se obračunava prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter od nadomestil osebnega dohodka.

3. Delovni ljudje in občani, ki opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot postranski poklic, plačujejo samoprispevek:

- če so obdavčeni od take dejavnosti po dejanskem dohodku, od osnove – ostanka čistega dohodka – to je od osnove, od katere plačujejo davek,
- če so obdavčeni od take dejavnosti v pavšalnem letnem znesku, je osnova za samoprispevek dvakratni znesek odmerjenega pavšalnega davka.

4. Delovni ljudje in občani, ki občasno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost, plačujejo samoprispevek od osnove – ostanka čistega dohodka, to je od osnove, od katere plačujejo davek.

5. Delovni ljudje in občani, ki se jim odmerja davke od dohodka iz kmetijske dejavnosti, plačujejo samoprispevek od katastrskega dohodka neozgodnih površin in od vrednosti lesa, odkazanega za posek.

Samoprispevka ne plačujejo delovni ljudje in občani, katerih letni katastrski dohodek neozgodnih površin ne presega zneska, do katerega so oproščeni davka od dohodka iz kmetijske dejavnosti (v letu 1986 – 4.305 din) in zavezanci, ki so sami ali njihovi družinski člani pokojninsko ali invalidsko zavarovani na podlagi dohodkov iz kmetijstva, če katastrski dohodek neozgodnih zemljišč ne presega zneska, do katerega so oproščeni davka (v letu 1986 – 4.200 din na družinskega člana). Plačevanja samoprispevka so oproščeni tudi delovni ljudje in občani iz višinskih krajev, kjer so proizvodni, ekonomski in prometni pogoji še posebno slabi. Ti kraji so navedeni v odloku o davkih občanov posamezne občine.

6. Delovni ljudje in občani plačujejo samoprispevek tudi od priloženostnih dohodkov, ki jih občasno dosega z opravljanjem kmetijskih, gospodarskih ali poklicnih dejavnosti, od avtorskih pravic ter osebnih dohodkov iz naslova pogodb o delu, od katerih se plačuje davek po odbitku, ko se ob izplačilu takega dohodka odtegne davek.

Osnutek sklepa določa tudi, da samoprispevka ne plačujejo delavci, delovni ljudje in občani, katerih osebni dohodek oziroma pokojnina ne presega zneska 70% povprečnega čistega OD na zaposlenega v Ljubljani v preteklem polletju. Ta določba velja samo za osebne dohodke iz rednega delovnega razmerja, pokojnine in za tiste občane, ki jim je gospodarska ali poklicna dejavnost glavni poklic.

Ne glede na zgoraj navedeno zavezanci plačila samoprispevka lahko prosijo za oprostitve plačevanja samoprispevka, če bi jim le-to ogrozilo nujno preživljanje. Strokovna in administrativna dela v zvezi s tem bodo opravljali Centri za socialno delo.

DRUŽBENO-STROKOVNI SVETI

V javni razpravi so bili predlogi za oblikovanje teles, ki naj neposredno spremljajo izvrševanje programa.

● Operativni štab je to pobudo vgradil v predlog sklepa o razpisu referendumu. Družbeno – strokovne svete, sestavljene iz predstavnikov občanov in delovnih ljudi, strokovnjakov iz znanstvenih inštitucij, družbenopolitičnih organizacij in društev, naj bi po tem predlogu imenovala Skupščina mesta Ljubljane za vsak projekt posebej.

DA
BO TUDI
JUTRI
ŽIVLJENJE

Nadzor nad celoto programa je po sklepu razviden iz obrazložitve sklepa, katerega besedilo se objavlja kot priloga gradiva za razpravo o delegacijah.

OBVEŠČANJE

Ob dosedanjih treh samoprispevkih je bilo med njihovo realizacijo obveščanje javnosti pomanjkljivo. Zakaj?

● Tudi v sistemu informiranja in v organiziranju dejavnosti za varstvo okolja zaostajamo za potrebami Operativni štab predlaga MK SZDL Ljubljana kot najvišjemu organu te najširše družbenopolitične organizacije, naj posveti vso skrb rednemu, pogostemu in natančnemu obveščanju najširše javnosti o problemih in poteku dela. Organi četrtega samoprispevka, družbeno-strokovni sveti ob vsakem objektu, kakor tudi družbenopolitične skupnosti in njihovi organi, pa »Dnevnik« in »Radio Glas Ljubljane«, morajo vsak zase in vsi skupaj odgovorno skrbeti za obveščanje občanov in delovnih ljudi vseh petih ljubljanskih občin.

DOKUMENTACIJA

Kako je z dokumentacijo, potrebno za izvedbo nalog iz predloženega programa samoprispevka?

● Pri predstavitvi vsakega predlaganega objekta navaja nosilec investicije stanje pripravljane dokumentacije. Za nekatere objekte so projekti in rešitve pripravljene, da bo mogoče takoj pričeti z uresničevanjem nalog iz samoprispevka.

V programu so predvideni tudi objekti, za katere so potrebne še dodatne raziskave in odločitve o najustreznejši rešitvi, preden bo pridobljeno ustrezno dovoljenje oz. se bo pričela gradnja. Pristojne službe in organi bodo obravnavali pripravljene projekte in urejanje ustreznih dovoljenj prioritarno – z odgovornostjo, da se kvalitetno in v predvidenem roku izpolni program samoprispevka. Nosilci investicij pa so polno odgovorni za pripravo in izvedbo projektov, ko morajo dobiti vsa soglasja in prestatiti strokovno preverjanje, prav tako pa na natečajih poskati najustreznejše izvajalce del.

TEHNOLOŠKA IN PITNA VODA

Zakaj ne preidemo na sistem dvojne oskrbe z vodo (tehnološka, sanitarna, pitna voda)?

● V Ljubljani že imamo tehnološke vodovode (oskrba objektov na Trgu revolucije s hladilno vodo 150 l/sek iz Ljubljane),

Zaklonišča za Bežigradom

O zakloniščih smo v Zboru občanov že pisali (številka 8/1985). Takrat je tekla beseda predvsem o namensko zbranem in uporabljenem denarju zanje, o vzdrževanju in o raznih drugih namelih ter uporabi, ki ji zaklonišča lahko služijo. Mnoga delegatska vprašanja pa kažejo, da to problematiko, ki sploh ni takšna tajnost, kot mislijo nekateri, še premalo poznamo. Zato objavljamo tokrat nekatere osnovne podatke o zakloniščih v naši občini.

Izgradnja in vzdrževanje zaklonišč je pogoj za zaklanjanje prebivalstva kot enega osnovnih ukrepov zaščite in reševanje v primeru vojne. Skrb za izgradnjo in vzdrževanje zaklonišč pa ne sme in ne more biti samo na strokovnih službah, temveč postaja skrb vseh delovnih ljudi in občanov. Ni čudno, da se zato v temeljnih delegacijah in v zborih tako naše občinske kot tudi mestne skupščine pojavljajo vprašanja v zvezi z izgradnjo in vzdrževanjem zaklonišč.

Izvršni svet in Svet za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SOB Ljubljana Bežigrad sta ob obravnavi informacije o zakloniščih v občini Ljubljana Bežigrad v letu 1986 menila, da je potrebno z omenjeno problematiko kar najširše seznaniti javnost in s tem odgovoriti na prenekatere vprašanja.

Celovito informacijo o zakloniščih na območju mesta Ljubljane bo obravnavala skupščina mesta Ljubljane 4. 11. 1986 na vseh zborih skupščine.

SPLOŠNO O NAČRTOVANJU ZAKLONIŠČ

Zaklonišča služijo za zaščito prebivalstva v primerih zračnih napadov in vojni in ščitijo pred učinki, raznovrstnih orožij od klasičnih do atomsko, biološko, kemičnih napadalnih, uničevalnih sredstev.

Glede na vrsto orožij in močjo sredstev, ki lahko prizadanejo določeno območje, so zaklonišča ustrezno temu prirejena, oziroma so zahtevane pri zaklonišču ustrezne zakloniščne lastnosti.

Glede na gospodarsko moč ali sposobnost družbe pa so zaklonišča omejena na določeno zaščitno sposobnost.

Glede na zahteve in sposobnost so zaklonišča razvrščena v tri glavne kategorije in sicer:

● Močnejša zaklonišča morajo biti grajena tako, da so sposobna prenesti direktni zadetek klasične avionske bombe težke najmanj 300 kg ali več, zagotavljati mora bivanje za več tisoč ljudi za najmanj 14 dni, imeti mora klimatizirano mikroklimo ter lasten vir električne energije za pogon prezračevalnih klima naprav.

● Osnovna zaklonišča so grajena tako, da zadržijo nadpritisek udarnega vala bombe ali atomske bombe v jakosti od 100 do 300 kPa. Zagotavlja prostor za največ 300 oseb in zagotavlja pogoje za bivanje do 7 dni neprekinjeno, zagotovljeno je prezračevanje, vendar brez lastnega vira električne energije.

● Dopolnilna zaklonišča so zgrajena tako, da zadržijo nadpritisek do 50 kPa. Zagotavljajo bivanje za nekaj ur ali več dni, kar je odvisno od sistema prezračevanja, če obstaja ali ne.

Vsa zaklonišča so izvedena tako, da omogočajo hermetično zapiranje in s tem ščitijo pred vdorom kontaminiranega zraka ali drugih kontaminantov.

Zakonodaja s področja zaklonišč predpisuje gradnjo osnovnih zaklonišč za vse investitorje in za gradnjo javnih zaklonišč ter dopolnilna zaklonišča za individualne investitorje zasebnih stanovanjskih hiš.

Varnost bivanja v zakloniščih je določena s pravilnikom o tehničnih normativih za zaklonišča, kjer so podrobno obdelani vsi elementi zaklonišča.

Globalna varnost osnovnih zaklonišč je računana glede na verjetnost uničenja pri dveh osnovnih načinih napadalnih sredstev.

● Uničenje zaklonišča pri eksploziji atomske bombe je verjetno v večini primerov za vsa zaklonišča, ki se nahajajo v območju, kjer je nadpritisek udarnega vala od odpornosti zaklo-

nišča. Varnost je dosežena od 75% do 90% glede na število vseh zaklonišč v območju kjer nadpritisek dosega vsaj 50 kPa. Procent varnosti je odvisen od odpornosti zaklonišč, ki je od 100 do 300 kPa.

● Uničenje zaklonišča pri direktnem zadetku klasične letalske bombe je bolj verjetno čim večje je zaklonišče po svoji površini in odvisno od jakosti letalskega napada. Glede na to je omenjeno število mest v zaklonišču do največ 300 oseb. S tem je tudi določena največja površina zaklonišča, ki znaša največ 450 m² brutot površine. Varnost je dosežena približno od 75% do 90% glede na vsa zaklonišča v napačnem območju.

Zakonodaja predpisuje, da morajo zaklonišča graditi vsi investitorji pri vseh novogradnjah. Občina Ljubljana Bežigrad je v celoti v območju I. cone, kjer je gradnja osnovnih zaklonišč obvezna za vse investitorje.

PREDPISI S PODROČJA ZAKLONIŠČ

Osnovni predpisi o gradnji zaklonišč so:

- Zakon o splošni ljudski obrambi (Uradni list SFRJ, št. 21/82),
- Zakon o splošni ljudski obrambi in družbeni samozščiti (Uradni list SRS, št. 35/82).

– Odlok o zakloniščih na področju ljubljanskih občin (Uradni list SRS, št. 21/83),

– Pravilnik o tehničnih normativih za zaklonišča (Uradni list, št. 55/83),

– Stališča in usmeritve za graditev zaklonišč na območju SRS, ki jih je sprejelo Predsedstvo SR Slovenije leta 1980.

Predpisi, stališča in usmeritve poudarjajo predvsem potrebo po gradnji zaklonišč, določajo območja, kjer je gradnja zaklonišč potrebna glede na ogroženost območja, določajo vrsto zaklonišč in omogočajo, da se zaklonišča gradijo tako, da jih je mogoče v miru uporabljati v druge namene.

ZAKLONIŠČA V ZDRUŽENEM DELU

Organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije gradijo zaklonišča za potrebe svojih delovnih ljudi in sicer pri gradnji vseh novih proizvodnih, poslovnih in drugih objektov. Prav tako pa s temi zaklonišči delno zadostijo potrebam delavcev po zaklanjanju v že obstoječih objektih, ki so brez zaklonišč. Sredstva za gradnjo teh zaklonišč zagotavljajo investitorji. V letošnjem letu je bilo zgrajenih v Ljubljani 10 zaklonišč s 1.262 zakloniščnimi mesti (za Bežigradom jih imamo 130 s 20.162 zakloniščnimi mesti).

PROBLEMATIKA PRI GRADITVI ZAKLONIŠČ

Pri gradnji zaklonišč se je pojavilo osnovno vprašanje dvonamenske uporabe zaklonišč. Dosedanja zaklonišča so zgrajena predvsem eronamensko. Pri gradnji v zadnjem času ni bilo problemov. Največ vprašanj krajanov je bilo v času gradnje, ko so gradbišča motila kraje in glede zunanje ureditve. To velja predvsem za javna zaklonišča, ki se gradijo na prostih površinah med stanovanjskimi objekti.

V občini Ljubljana Bežigrad so zgrajena naslednja javna zaklonišča:

1. Stolpniška – Linhartova	2×200 oseb
2. Majaronova	1×200 oseb
3. Črtomirova I.	2×200 oseb
4. Črtomirova II.	1×200 oseb
5. Koroška	1×200 oseb
6. Triglavka	2×200 oseb
7. Glavarjeva	1×200 oseb
8. Šarhova	1×200 oseb
9. Belokranjska	2×200 oseb

Skupno 13 enot za 2700 oseb

Letos je načrtovana tudi gradnja skupnega zaklonišča v Oskrbnem centru Name ob Tolstojevi ulici in sicer bo iz sredstev za javna zaklonišča zgrajenih 123 zakloniščnih mest.

oskrba Toplarne Moste s hladno vodo iz Ljubljane. Poleg tega imamo tudi idejni projekt za oskrbo s tehnološko vodo za industrijsko cono v Mostah in v Šiški, vendar je izgradnja dvojnih sistemov izredno draga in bi povzročila še zmanjšanje virov sredstev za reševanje oskrbe s pitno vodo. Če bi preprečili velikim porabnikom, ki črpajo s svojimi vodnjaki podtalnico za tehnološke potrebe (Union, Dekorativna, Delo, Julon itd.), bi zaradi razpršenih lokacij za oskrbo s tehnološko vodo in transport vode bili zaenkrat znatno dražji, kot zagotovitev dodatnih količin pitne vode za rastoče potrebe. Dolgoročno pa se bomo lotili tudi tega problema.

VIŠINA DIMNIKA

Povečana višina dimnika samo bolj razpršuje onesaženje (Trbovlje, Zagorje). Zakaj tako?

● Povečana višina dimnika služi resnično le razprševanju emitiranih škodljivih snovi na širše področje. Pozabiti ne smemo, da je prav zaradi tega predvidena gradnja filtrov, ki bodo zmanjšali emisijo na vrednosti večkrat nižje od predpisanih. Tisto malo, kar bo še vedno šlo iz dimnika, pa je potrebno spraviti izven področja toplotne inverzije v Ljubljani. Dimnik mora namreč to plast prebiti. Upoštevati je treba še vzgornost dimnih plinov.

VIŠJI STROŠKI

Širitev kapacitet in mreže pomeni dodatno vzdrževanje, torej višje stroške. Koga bremenijo?

● Z izgradnjo novega omrežja in kapacitet v energetskih virih je omogočeno večje priključevanje tako obstoječih kot novih objektov na centralna energetska sistema, kar pomeni da povečane stroške vzdrževanja novega omrežja in virov plačujejo v načelu ti novi potrošniki. Vsi dodatni stroški pa so vsekakor vključeni v ceno energije, ki je enotna za vse potrošnike, ki so priključeni na posamezni energetski sistem.

VODOVOD BRINJE—DOL—DOLSKO

Zakaj v program četrtega samoprispevka ni vključeno nadaljevanje graditve vodovoda na odseku Brinje—Dol—Dolsko?

● Z oblikovanjem planskih dokumentov Ljubljana 2000 se je intenzivnejša gradnja na področju vzhodno od Šentjakoba pri Savi upočasnila, zato nismo planirali nadaljevanja izgradnje vodovoda BP 10 — Dolsko v srednjeročnem planu 1986—1990 in zato tudi ni v programu samoprispevka IV. kot vira financiranja.

Ker je vodovod pomemben za dokončno rešitev preskrbe z vodo na tem področju in na področju vodovodnega sistema Dolsko—Laze, Vinje, Senožeti smo izdelali programsko rešitev in projekt za izvedbo. (Programska rešitev A/V—945/80, Hidroinženiring 1981 Projekt primarnega cevovoda ø 400 Jarški Brod—Dolsko št. A/V—945/80, Hidroinženiring 1985)

Dejansko je potrebno zgraditi še 6264 m cevovoda ø 400 od Brinja do Dolskega, za kar bi po trenutnih ocenah bilo potrebno ca. 900 mio. din.

Za obstoječa naselja, ki imajo sicer že zadovoljivo oskrbo, bi vodovod pomenil zanesljivejšo oskrbo, večjo požarno varnost, predvsem pa bi nezanesljivi vodni vir za sistem Dolsko bil rešljiv z zanesljivo preskrbo po količini in kvaliteti.

Med investicije programa samoprispevka pa ni bil uvrščen, ker je toliko drugih bolj perečih.

Odgovore na vprašanja so pripravili: mestni operativni štab za samoprispevek IV in njegove komisije, DO Energetika, DO Vodovod-Kanalizacija in Termoelektrarna-Toplarna Ljubljana.

ANKETA O PROGRAMU SAMOPRISPEVKA IV

Zelo pomembna oblika solidarnosti

Javna razprava o programu četrtega samoprispevka se je prevesila v drugi del. Te dni razpravljajo o njem delegati občinskih skupščin, 4. novembra pa bo na dnevnem redu mestne skupščine sprejem programa in sklepa o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka IV. v Ljubljani. Kot najbrž že veste, je mestni operativni štab pripravil na podlagi javne razprave nov predlog programa, iz katerega sta izpadla sofinanciranje sanacije grajskega pobočja in komunale ureditve potniške postaje. Delegati pa naj bi se do 4. novembra odločili, ali naj v programu četrtega samoprispevka ostaneta tudi gradnja zbiralnika za 2.000 kubičnih metrov pitne vode na grajskem pobočju in predstavitev kanalizacijskega zbiralnika A-4 v traso nove Vilharjeve ceste pri potniški postaji. Nas pa je zanimalo, kaj menijo o prečiščem programu in o dveh dodatnih predlogih krajanj.

BORIS SKUBIC, inženir kemije: »Program samoprispevka poznam pa tudi kritike na prvotno in načelno. Največ kritik je bilo prav na ureditvi potniške postaje in grajskega pobočja, češ da ne sodita v varovanje in izboljšanje okolja. S tem stališčem se tudi sam strinjam. Glede vodohrama na grajskem pobočju in kanalizacije ob bodo-

či potniški postaji pa bi se težko opredelil. V principu gre res za vodooskrbo in za varovanje vodnih virov, a je škoda, da niso teh dveh objektov tako opredelili že v prvotnem programu.»

JOLANDA JOVANOVIČ, upokojenka: »Velika škoda je, da sta iz programa izpadla komunalna ureditev grajskega pobočja in nove potniške postaje. Grad in postaja, takšna kot ju imamo zdaj, sta prava sramota za Ljubljano. Zato naj ostaneta v programu vsaj zbiralnik vode in kanalizacija, če je seveda dovolj denarja. Samoprispevek pa tudi njegov program podpiram in sem za to skupno stvar pripravljena plačevati tudi od pokojnine. Kako pa naj drugače uredimo te pereče probleme mesta?«

SREČO GABRIJELČIČ, strojni tehnik: »Program tokratnega samoprispevka podpiram. Moti me le, da smo dobili ljudje o uresničevanju dosedanjih samoprispevkov premalo informacij. Mislim, da bi morali v prihodnje bolj dosledno spremljati izvajanje programa in zbiranje ter porabo sredstev. Glede novega programa menim, da nas je vse skupaj lahko sram, ker namenjamo tako perečim problemom Ljubljane, kot sta postaja in Grad, tako malo pozornosti in tako malo denarja.

Glede vodohrama na gradu in kanalizacije pa se ne morem opredeliti.»

NADA PIRC, knjigovodja: »Če bo samoprispevek uspel in če bo zbranega dovolj denarja, ne vidim razloga, zakaj ne bi zgradili tudi vodohrama na gradu, saj je oskrba z vodo v stari Ljubljani zares pereča — sem spada tudi Klinični center. Prav tako podpiram tudi izgradnjo kanalizacije v trasi nove Vilharjeve ceste.»

FRANCE NOGRAŠEK, upokojenec: »Mislim, da je samoprispevek zelo pomemben kot oblika solidarnosti pa tudi kot finančni zalogaj za stvari, ki jih sicer ne bi mogli urediti. Pri tem mislim predvsem na oskrbo z vodo. Zato podpiram tisto inčičo, ki bo vključevala tudi vodohram in kanalizacijo pri bodoči postaji. Ljudje so namreč že v dosedanjih razpravah varovanje pitne vode podprli.«

TOMAŽ VRHOVEC, meteorolog: »Glede reševanja onesaženosti okolja s samoprispevkom še vedno mislim, da bi morali tisti, ki so krivi za takšno stanje, računati tudi sami poravnati. Tu mislim predvsem na sanacijo Termoelektrarne-Toplarne. Tisti del programa, ki je namenjen vodooskrbi, pa v celoti podpiram, tako tudi izgradnjo vodohrama in kanalizacije ob bodoči postaji. Mislim, da ni prav, da je komunalna ureditev potniške postaje sploh izpadla iz programa, glede na pereč problem pa bi morala biti postaja narejena že pred desetimi leti.«

VIDA PETROVIČ

ANKETI NA ROB

Molk, ki ni zlato

Novinarji redko spregovorijo o svojem delu, zato so besedila v časopisnih stolpcih le nekakšni splošni povzetki vtisov in dejstev. Pot do informacije, ki jo je treba včasih prav vsiljivo izleči iz ljudi, drugič pa z argumentom »to pa ni za časopis« preslišati, ostaja bralcem neznana. Najbolj zanimive in zato tudi najtežje so ankete. Ljudje se bojijo magnetofona in fotoaparata in če ne prej, se zaplete, ko je treba povedati ime in priimek ter mogoče še zaposlitev.

Tako se mi je zgodilo, da se je kar najbolj preprost nalog — pripraviti anketo o tem, kaj ljudje mislijo o programu četrtega samoprispevka v

Ljubljani, zapletla in otežila bolj, kot sem pričakovala. Ne boste verjeli, le redki so bili pripravljeni o zastavljenem vprašanju tudi odgovarjati. Novinarke smo, vsaj zase to lahko zapišem, vztrajne in včasih kar preveč vsiljive, zato sem anketo, ki jo lahko preberete na teh straneh, vseeno izpeljala in napisala. Kot protitež tistim, ki so pogumno (po pravici povedano: nekateri tudi s težavo) povedali, kdo so in kaj mislijo, pa naj tokrat spregovorim tudi o tistih, ki niso hoteli odgovarjati ali sploh niso vedeli, o čem jih sprašujem. Ne boste verjeli, nekateri še zdaj sploh ne vedo, da bomo čez nekaj tednov

v Ljubljani na referendumu glasovali o uvedbi samoprispevka. Zelo debelo me je pogledala dijakinja srednje frizerske šole, ki sicer že ima volilno pravico, a ne ve, da bo v kratkem glasovala. Vendar, bodimo pošten, povedala je svoje ime. Ampak česa vsega se ljudje ne izmislijo, da jim ne bi bilo treba govoriti. Neka tovarišica mi je zagotavljala, da je »bolna v glavi in ne more govoriti«. V Ljubljanski banki naslednja tovarišica ni želela govoriti zato, ker je bila v banki med svojim službenim časom. In ker ljudem ne piše na čelu, kakšno delo opravljajo, sem naletela z vprašanjem tudi na, kot je dejal sam, novi-

DA BO TUDI JUTRI ŽIVLJENJE

narja velike časopisne hiše. »To pa najbrž ne gre, da bi novinar spraševal novinarja,« je dejal in odšla sem praznih rok. Naslednji, ki mu je že na zunaj pisalo, kaj je — bil je v uniformi voznika Integralovega avtobusa — pa me je odsvilvil rekoč: »Mi samo vozimo, tako kot šefi hočejo.«

Res, težko je sleči plašč anonimnosti, pa čeprav gre za naš zrak in vodo, za našo Ljubljano in ne nazadnje za naš denar! VIDA PETROVIČ

Zaklonišče bo v mirnem času namenjeno za skladišče opreme civilne zaščite za potrebe Name in za prodajo.

Letos bodo usklajeni tudi srednjeročni načrti gradnje javnih zaklonišč z občinskimi načrti razvoja. Vse lokacije javnih zaklonišč bodo morale ustrezati kriterijem glede dvonamenske uporabe in soinvestitorskega principa gradnje:

— Izpolnjen mora biti pogoj glede potrebnosti gradnje zaklonišča (število stanovalcev oz. zaposlenih v območju zaklonišča).

— Izpolnjeni morajo biti pogoji za načrtovanje dvonamenskega zaklonišča tako, da bo po dograditvi prišel v mirnodobno uporabo. Tu je treba poudariti, da mora biti vnaprej podana funkcija uporabe v mirnem času in mora biti znan uporabnik.

— Znan mora biti soinvestitor oz. soinvestitorji zaklonišča za drugonamensko funkcijo, za tak namen morajo biti planirana sredstva.

— Izpolnjen mora biti pogoj, da bo v miru zaklonišče normalno vzdrževal uporabnik drugonamenske funkcije zaklonišča.

— Idejno za gradnjo javnega zaklonišča je možnost združevanja lokacije z lokacijami drugih objektov, katerih gradnja je planirana z že sprejetimi akti o urejanju prostora. To se lahko izvede tako, da se te akte ustrezno dopolni.

Glede na te kriterije lahko samo okvirno načrtujemo gradnjo javnih zaklonišč za daljše obdobje (5 let). Običajno je znan samo prvi kriterij, to je upravičenost oz. potrebnost gradnje javnega zaklonišča.

Vzdrževanje javnih zaklonišč povzroča stroške predvsem glede porabe električne energije in energetskega prispevka ter stroške za redno vzdrževanje. Večji strošek povzročajo starejša ali manj kvalitetno izvedena zaklonišča, saj se je v nekaterih pojavila večja vlažnost, kar povzroča hitrejšo propadanje opreme.

Drugo vprašanje je uporaba teh zaklonišč v primeru vojne saj niso formirane ekipe za uporabo in vzdrževanje teh zaklonišč v okviru enot CZ, niti niso usposobljene. KS bi morale v svojih načrtih zaklanjanja upoštevati zgrajena javna zaklonišča.

Problematika nedokončanih zaklonišč v stanovanjskih objektih ni problem samo v občini Ljubljana Bežigrad. Vzrok za to je predvsem v nespoštovanju predpisov in sicer zakona o

graditvi objektov in odloka o zakloniščih na območju ljubljanskih občin, ki dejansko ne dovoljujeta uporabo objektov dokler niso zaključena. V preteklosti, predvsem pa v letih, ko se uveljavlja gradnja zaklonišč (do leta 1976—1978), se je dogajalo, da so bila zaklonišča izvzeta iz predmeta (objekta) tehničnega pregleda in so bila izdana uporabna dovoljenja za objekte, čeprav zaklonišča niso bila dokončana.

Problematična so naslednja zaklonišča:

● Zaklonišče Plava laguna ob Linhartovi ulici: Zaklonišče je zgrajeno izven dovoljenih normativov za zaklonišča, saj ima kapaciteto za 1610 oseb. Ne glede na to je bilo prevzeto vendar še do danes niso urejeni osnovni problemi glede uporabe zaklonišča v vojni. Sedaj uporabljajo zaklonišče delovne organizacije za skladišče. Ni urejeno zapiranje, oz. dostopi v zaklonišča (ključji), niso formirane ekipe za uporabo in vzdrževanje zaklonišča niti ni odgovornega človeka, ki bi združeval odgovornost za celotno zaklonišče, niso rešeni vsi tehnični problemi glede uporabe in vzdrževanja zaklonišča.

● Zaklonišče v Tovarni dušikā Ruše je velikosti do 25 oseb. Na tehničnem pregledu ugotovljene pomanjkljivosti še do danes niso odpravljene.

● Zaklonišče v objektu Kumrovska 17 je bilo popolnoma zgrešeno in je bila potrebna sanacija celotnega zaklonišča. Pridobljena je bila ustrezna dokumentacija, vendar sanacija še do danes ni izvršena.

● PPC Slovenijales II. faza ob Titovi cesti — Zaklonišča so tehnično dokončana in objekt se uporablja, vendar investitor še do danes ni odpravil vseh pomanjkljivosti v zakloniščih (5 enot po 200 oseb).

● Stanovanjski objekti v soseski BS-3 so bili predani hišnim svetom brez zaklonišč. Zaklonišča v tem času od uporabe objektov, do danes niso bila vzdrževana in so že poškodovana.

Podatki so prikazani za javna zaklonišča na območju občine Bežigrad, drugi podatki pa so v delegatskem gradivu Skupščine mesta Ljubljane (9. 10. 1986)

na. Potrebno bi bilo zagotoviti večja sredstva za investicijsko vzdrževanje teh zaklonišč. Zaklonišča tudi niso opremljena z bivalno opremo (postelje in sedišča).

● V celoti je problematično vzdrževanje zaklonišč v vseh stanovanjskih objektih za kar je več razlogov:

— Za zaklonišča niso ustanovljene in usposobljene enote CZ za uporabo in vzdrževanje zaklonišč.

— Stanovalci nimajo urejenih služb za vzdrževanje objektov, oz. vzdrževanja ne naročajo.

— Stanovanjsko podjetje ne namenja dovolj sredstev za vzdrževanje zaklonišč.

Vsa zaklonišča, ki so bila zgrajena pred letom 1979, tudi niso opremljena z bivalno opremo (sedeži in ležišča).

— Ni rešeno upravljanje in vzdrževanje skupnega zaklonišča, zmogljivosti za 100 oseb, ob Cesti v Pečale, zgrajenega za intervencijsko stanovanjsko gradnjo.

— Problematično je skupno zaklonišče za stanovanjsko zadrugo Smelt in Elma, saj so stanovanjski objekti že zgrajeni, zaklonišče pa še ni v gradnji.

— Zaklonišče v tovarni Elma ni bilo zgrajeno in je bila odložena gradnja zaklonišča za dobo 2 let, kar ni v skladu z dosedanjjo prakso.

— Informiranost krajanov o stanju, položaju in opremljenosti zaklonišč na področju KS ni zadovoljiva, čeprav so usposabljali prebivalstvo za seznanitve in praktični preizkus.

Podrobnejše poročilo o stanju zaklonišča so obravnavali zbori občinske in mestne skupščine na svojih zasedanjih v januarju 1986 (delegatsko gradivo SML št. 39).

PREDLOG UKREPOV

● Hišni sveti, samoupravna stanovanjska skupnost in sveti krajevnih skupnosti morajo zagotoviti ustrezne ukrepe za usklajevanje ekip za uporabo in vzdrževanje zaklonišč ter zagotoviti dovolj sredstev za njihovo usposabljanje in opremljanje.

● Štabi civilne zaščite v krajevnih skupnostih morajo zagotoviti ukrepe, da se izdelajo načrti zaklanjanja v krajevnih skupnostih in obdela problematika tega področja dela v krajev-

ZAKLONIŠČA V STANOVANJSKIH ZGRADBAH

V letošnjem letu je bilo v Ljubljani zgrajenih v stanovanjskih objektih 18 zaklonišč z 2.320 mesti, gradijo pa še 3 zaklonišča s 160 mesti. Za Bežigradom imamo v stanovanjskih zgradbah končanih 87 zakloniščnih enot s 13.017 mesti. Problem predstavljajo le zaklonišča grajena v letih, ko se je njihova gradnja šele uveljavljala. Pristojni upravni organi niso namreč izdajali uporabna dovoljenja za stavbe brez soglasja Mestnega sekretariata za ljudsko obrambo in ne da bi bila zaklonišča tudi dokončana. Ker ta zaklonišča niso bila predana hišnim svetom, z njimi nihče ne upravlja in jih ne vzdržuje. Prav tako je nezadovoljivo vzdrževanje skupnih zaklonišč, ker se lastniki individualnih hiš, ki so jih zgradili, ne dogovorijo glede njihovega vzdrževanja.

ni skupnosti z vidika organizacije in materialno finančnih sredstev.

● Komite za urbanizem, gradbene zadeve, komunalno in stanovanjsko gospodarstvo mora nadaljevati z gradnjo zaklonišč kot sestavnega dela nalog pri urejanju prostora in pri tem sodelovati z vsemi organi, ki delajo na tem področju.

● Lastniki in uporabniki zaklonišč ter samoupravna stanovanjska skupnost morajo zagotoviti ukrepe, da se dokončajo zaklonišča v primerih, ko je to mogoče in sicer je potrebno zagotoviti sredstva v okviru samoupravne stanovanjske skupnosti oz. sredstva investitorjev, ki morajo izpolniti svoje obveznosti. Potrebno je tudi zagotoviti ukrepe za tekoče vzdrževanje zaklonišč stanovanjskega fonda.

● Vsi nosilci obrambno zaščitnega usposabljanja delovnih ljudi in občanov, predvsem KS in OZD, morajo zagotoviti redno in kvalitetno informiranje o ukrepu zaklanjanja zlasti pa o načrtih gradnje zaklonišč. V to naj se vključijo tudi sredstva javnega obveščanja: tisk, radio in TV.